

vykazovala formální vady, jest domnělou dědičkou podle § 75 druhý odstavec nesp. říz. dcera Anna a proto nebylo třeba vyrozumívati pozůstalého manžela, který by v úvahu přicházel jako dědic jen při posloupnosti ze zákona. Nárok manžela na slušné zaopatření podle § 796 obč. zák. není nárokem dědičným, jest nárokem ze zákona, nárokem obligacním, o jehož jsoucnosti — je-li sporný — může býti rozhodnuto jen pořadem práva (ve sporu); neplatí o něm ustanovení §§ 687 a 688 obč. zák. a § 161 nesp. říz. ani ustanovení o nárocích nepominutelných dědiců. Ani to, že pozůstalý manžel mohl napadati závět pro neplatnost, na věci nic nemění, ano šlo o závět formálně bezvadnou (§ 75 nesp. pat.). Ostatně stěžovatel věděl, že jeho manželka zemřela, an s ní bydlel v témž domě, a, podepsav úmrtní zápis věděl, že se bude pozůstalost projednávat, měl tedy možnost případné své nároky na pozůstalost soudu ohlásiti v čas před projednáním pozůstalosti. Napadené usnesení rekursního soudu není zmatečné, nýbrž odpovídá stavu věci i zákonu a proto dovolacímu rekursu jako bezpodstatnému nemohlo býti vyhověno.

Čís. 11728.

Opakování a doplnění důkazů (kromě doplnění důkazu ohledáním) může se státi jen před soudem odvolacím, a to i, kdyby šlo o případy, jež by jinak spadaly pod ustanovení § 276 čís. 1 c. ř. s., leč že by se opakování nebo doplnění důkazu přímo před odvolacím soudem nedalo provésti pro překážky faktické nebo právní.

Nepostupoval-li odvolací soud tak, jde o vadu řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), při čemž nezáleží na tom, zda strana vadný postup odvolacího soudu vytýkala po rozumu § 196 c. ř. s. čili nic.

(Rozh. ze dne 4. června 1931, Rv I 969/31.)

Žalobě o zrušení kupní smlouvy ohledně klisny procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání, uplatňující číselně dovolací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s., je odůvodněno s hlediska prvního z těchto důvodů. Vadnost odvolacího řízení (§ 503 čís. 2 c. ř. s.) spatřuje dovolatel v tom, že odvolací soud, místo, by vrátil věc do první stolice a napravil tak pochybení prvního soudu, jenž vyslechl napřed znalce a pak teprve svědky, aniž si po jejich výsledku vyžádal doplnění znaleckého posudku, doplnil sám důkaz znalecký tím, že dal vyslechnouti znalce dožádaným soudem, a skončil podle § 193 c. ř. s. řízení. Tímto postupem znemožnil prý odvolací soud žalobci další obranu proti změněnému posudku znalce. Dovolateli nelze arci přisvědčiti, že odvolací soud, shledav řízení první stolice v naznačeném směru neúplným, pochybil, nezrušiv rozsudek

prvého soudu a nevrátiv věc do první stolice k novému projednání a rozhodnutí, neboť odvolací soud jest podle § 488 odstavec první c. ř. s. formálně oprávněn, uzná-li toho potřebu, opakovati nebo doplniti dokazování v první stolici již provedené a dodatečně provésti důkazy v řízení před prvním soudem stranami marně nabízené. Podle druhého odstavce § 488 c. ř. s. může odvolací soud v případě posléze uvedeném, t. j. jde-li o důkazy v první stolici marně nabízené, jakož i když má býti doplněno ohledání, buď sám provésti průvodní řízení podle předpisů platných pro to v první stolici, nebo může dáti provedení důkazu vykonati soudcem z příkazu nebo dožádaným. Z tohoto ustanovení plyne úsudkem z opaku, že opakování a doplnění důkazů — kromě doplnění důkazu ohledáním — může se státi jen před soudem odvolacím, a to i tenkrát, kdyby šlo o případy, jež by jinak spadaly pod ustanovení § 276 čís. 1 c. ř. s. (na př. §§ 300, 328, 352, 368 c. ř. s.). Jest tedy při opakování a při doplnění důkazů v řízení odvolacím zásada přímosti proti první stolici (§ 276 c. ř. s.) ještě zostřena. Výjimku z této zásady bylo by lze uznati jen, kde by se opakování nebo doplnění důkazu přímo před odvolacím soudem pro překážky faktické nebo právní nedalo provésti. Takových překážek však v souzeném případě nebylo, to tím méně, an podle průvodního usnesení odvolacího soudu měl býti znalecký důkaz doplněn o tom, zda podle výsledků provedených důkazů lze míti za to, že klisna, o kterou ve sporu jde, byla stížena vadou srážlivosti již v době koupě, jakož i o tom, zda tato vada ji činí nezpůsobilou k upotřebení při pracích hospodářských, takže nebylo zapotřebí, by byla klisna znalcem ještě jednou ohledána nebo dokonce za tímto účelem dopravena před odvolací soud. Postupem odvolacího soudu, jenž neprovedl nařízené doplnění důkazu znaleckého přímo, jak bylo jeho povinností podle ustanovení prvního a druhého odstavce § 488 c. ř. s., nýbrž dal je provésti soudcem dožádaným, byla porušena zásada bezprostřednosti, ovládající i řízení odvolací, a to, jak doličeno, při opakování a doplnění důkazů ve zvýšené míře. Ježto pak tento postup zakládá vadu odvolacího řízení, jež byla způsobilá zameziti úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře, jest dovolání odůvodněno, pokud zřetelným poukazem vytýká tuto vadu s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 c. ř. s. Na tom nic nemění okolnost, na kterou poukazuje žalovaný v dovolací odpovědi, že žalobce vadný postup odvolacího soudu nevytýkal po rozumu § 196 c. ř. s. Nešlo jen o poklesek proti formálnímu předpisu upravujícímu způsob řízení, nýbrž šlo o porušení zásady přímosti a bezprostřednosti odvolacího řízení, která nemůže podléhati dispozici stran (§ 196 odstavec druhý c. ř. s.). Ustanovení prvního odstavce § 196 c. ř. s. nemá tu tedy místa.

Čís. 11729.

Pouhý záměr, žádati svého času na zaplaceném věřiteli postoupení práv, nestačí k výkupu pohledávky ve smyslu § 1422 obč. zák.

Postupník, jenž zavinil, že neznal pravý stav věci, nemůže se dovolávat důvěry ve veřejné knihy, pokud se týče nemohl nabýti hypotekární pohledávky v pozemkové knize sice ještě váznoucí, ale v pravdě již zaniklé.

(Rozh. ze dne 4. června 1932, Rv II 150/31.)